

Revidert nasjonalbudsjett 2018 og Kommuneproposisjonen 2019:

Moderat oppgang, fortsatt svak utvikling i arbeidsmarkedet

Veksten i norsk økonomi er moderat, men over trendvekst. Sysselsettingsveksten er derimot for svak til å få arbeidsledigheten betydelig ned, og en stor del av de nye arbeidsplassene kommer i bygg og anlegg og utleievirksomhet der useriøsiteten er stor. Sysselsettingsandelen er rekordlav etter mange års fall, men det ser nå ut til at nedgangen har stanset. Regjeringen venter ikke at veksten i fastlandsøkonomien og sysselsettingen vil bedre seg nevneverdig i 2019. Det er stor usikkerhet knyttet til renteutviklingen/boligprisene og kronekursen/konkurransesevnen. Høyere rente vil kunne gi reduserte boligpriser og lavere privat konsum samt lavere sysselsetting i konkurranseutsatte virksomheter. Regjeringen nedjusterer vekstanslaget for privat konsum fra 3,2 pst i Nasjonalbudsjettet til 2,6 pst i Revidert.

Regjeringen anslår i Revidert budsjett at antall sysselsatte personer vil vokse med 1,3 pst i år, litt sterkere enn anslaget i Nasjonalbudsjettet fra i fjor høst (1,1 pst). Regjeringen er her mer optimistisk enn de fleste andre prognosemakere. AKU-ledigheten anslås å gå ned fra 4,2 pst i fjor til 3,8 pst i 2018, tilsvarende en nedgang på 11 000 personer til et nivå på 105 000 helt ledige. Nasjonalbudsjettets 2018-anslag var 4,0 pst. I 2019 anslår regjeringen at ledigheten går videre ned til 3,7 pst av arbeidsstyrken, marginalt lavere enn anslaget i Nasjonalbudsjettet fra i fjor høst. Norsk økonomi er i en moderat oppgang, og regjeringen klarer ikke å presse arbeidsledigheten ytterligere ned på lavere nivåer, i april ligger den sesongjusterte ledigheten allerede på 3,9 pst.

Svake ambisjoner i kampen mot arbeidsledigheten

Handlingsrommet i Revidert brukes i liten grad på områder som kan øke sysselsettingen i de seriøse delene av arbeidsmarkedet som gir hele og faste jobber. Offentlig sektor brukes ikke for å få ledigheten ned. Revidert budsjett anslår veksten i fastlandsøkonomien til 2,5 pst i 2018 og 2,6 pst i 2019, det samme som anslagene i Nasjonalbudsjettet fra i høst. Revidert antas ikke å endre hvor mye finanspolitikken påvirker norsk økonomi, men en markert oppgang i markedsverdien av oljefondet fram til inngangen til 2018 gjør at oljepengebruken målt som andel av oljefondet går ned fra 2,9 til 2,7 pst.

Lønnsveksten anslås nå til 2,8 pst, Det frigjør nesten 1 mrd kroner for offentlig forvaltning. På den annen side øker prisene hele 0,5 prosentpoeng mer enn lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet slik at handlingsrommet ikke endres vesentlig.

Strukturelle skatter og avgifter reduseres samlet med 1,7 mrd kroner. Folketrygdutgiftene anslås å bli 5 mrd kroner lavere.

Det må satses mer på permanente tiltak særlig i kommesektoren, driftsbudsjettene må styrkes slik at tjenestetilbudet kan opprettholdes. Videre må det satses mer på

offentlige investerings- og vedlikeholdsoppgaver i f.eks. kommuner og universitets- og høyskolesektoren hvor etterslepet er stort.

Vekstanslag for norsk økonomi i 2018 gitt på forskjellig tidspunkt:

	Nasjonalbudsjettet (okt 17)	SSB (mars 18)	Revidert (mai 18)
BNP Fastlands-Norge	2,5	2,4	2,5
Privat konsum	3,2	2,5	2,6
Petroleumsinvesteringer	2,2	8,4	5,2
Sysselsatte personer	1,1	1,2	1,3
AKU-ledighet, nivå	4,0	3,9	3,8
Årslønn	3,0	2,9	2,8
KPI	1,6	2,0	2,1
Reallønnsvekst	1,4	0,9	0,7

Lønnsveksten ned, overraskende høyt prisvekstanslag

RNB anslår lønnsveksten i 2018 til 2,8 pst, noe lavere (0,2 pp) enn regjeringen la til grunn i Nasjonalbudsjettet i fjor høst (3,0).

Konsumprisveksten anslås til 2,1 pst, mens anslaget i Nasjonalbudsjettet var 1,6 prosent. TBUs anslag fra april var «om lag 2 pst». Med disse anslagene ligger det an til en svak reallønnsvekst på 0,7 prosent.

Arbeidsmarkedstiltakene – lavt nivå i andre halvår 2018

Regjeringen foreslår å reduserte de ordinære arbeidsmarkedstiltakene med 550 plasser på årsbasis fra et allerede lavt nivå på 14 000 plasser fra endelig vedtatt budsjett før jul. Når vi vet at tiltaksnivået de fire første månedene har ligget på i gjennomsnitt 19 800 plasser, vil tiltaksnivået i 2. halvår bli uforsvarlig lavt, anslagsvis litt over 7000 plasser i gjennomsnitt.

Arbeidsmarkedstiltakene ligger på et alt for lavt nivå i utgangspunktet, og er en av årsakene til høy andel langtidsledige og utstøting fra arbeidsstyrken, ref den meget lave sysselsettingsandelen.

Kommuneøkonomien 2018 – ingen finansiering av bemanningsnormen i barnehagene

Lavere lønnsvekst og høyere prisvekst (energipriser) nuller hverandre ut slik at den samlede kostnadsveksten for kommune blir uendret på 2,6 pst (deflatoren). Men skatteinntektene reduseres med 0,5 mrd kroner som følge av den lavere lønnsveksten. Demografiutgiftene er kraftig endret både grunnet lavere fødselsoverskudd og lavere nettoinnvandring. I Kommuneproposisjonen for 2018 ble

demografikostnadene som må dekkes innenfor de frie inntektene anslått til 2,2 mrd kroner, i Revidert budsjett anslås disse nå til 1,4 mrd kroner. Dette er store endringer som selvfølgelig gir kommunene større økonomisk handlefrihet isolert sett. På den annen side bevilges det f.eks. ikke penger til flere voksne i barnehagene. Revidert budsjett tildeler også kommunesektoren 2,4 mrd. kroner i engangspensjer som følge av høyere aktivitet i oppdrettsnæringen.

Kommuneøkonomien 2019 – vet ikke hva den demografiske utgiftsveksten blir

Kommuneproposisjonen for 2019 varsler en realvekst i de frie inntektene for kommunesektoren på mellom 2,6 og 3,2 mrd. kroner. Av dette forventer regjeringen at kommunene bruker 200 mill kroner på opptrappingsplanen for rusfeltet og 100 mill kroner på opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering. Pensjonskostnadene er ventet å øke med 650 mill kroner og hvis demografikostnadene blir litt høyere enn i år blir handlingsrommet stort sett spist opp (i år også). Nytt av året er at regjeringen denne gangen ikke anslår hva kommunesektorens demografiske utgifter vil være i 2019. Det vises til de store endringene i anslaget for 2018 og at SSB vil komme med nye anslag i juni i år. Disse vil bli lagt til grunn i statsbudsjettet til høsten.